

Op zaterdagochtend 24 mei heeft Bureau Louter het bijgevoegde document 'Uitslag Europese Verkiezingen 2014 volgens Geen Peil' opgesteld (zie volgende pagina) en op 25 mei, rond 13.30 uur, verzonden naar de bijna 700 personen waarmee Peter Louter is verbonden via LinkedIn. Daarin is een extra statistische bewerking toegepast op de gegevens die Geen Stijl op de website had gezet met de uitslagen per gemeente van de Europese Verkiezingen op basis van de stembureaus die door hun bezocht zijn. In tabel 1 staan de vier prognoses en de feitelijke uitslag (zie het bijgevoegde document en de daarbij gevoegde bijlage voor een uitleg van de gevolgde methodiek).

Tabel 1 Percentage stemmers Europese Verkiezingen 2014 volgens vier peilingen en echte uitslag

Partij	Peil (De Hond)	Ipsos	Geen Peil	Geen Peil (correctie Bureau Louter)	Uitslag
D66	15.1	15.6	17.5	15.24	15.4
CDA	14.8	15.2	12.5	14.93	15.0
PVV	12.9	12.2	13.2	13.77	13.2
VVD	12.4	12.3	11.7	11.68	11.9
SP	9.9	10.0	9.7	9.31	9.4
PvdA	10.3	9.4	9.8	9.93	9.6
CU/SGP	8.0	7.8	6.2	7.52	7.6
GL	7.5	7.3	8.5	7.11	7.0
PvdD	4.2	4.2	4.6	4.31	4.2
50Plus	3.7	4.2	3.3	3.48	3.7
Overig	1.2	1.8	3.0	2.71	3.0

In het document 'Uitslag Europese verkiezingen 2014 volgens Geen Peil' staat een methode om verschillen tussen prognoses te bepalen (de verschillen in absolute zin in percentage stemmen tussen een prognose en de feitelijke uitslag). Als deze methodiek ook wordt toegepast om het verschil tussen prognose en feitelijke uitslag te bepalen, dan resulteren de volgende verschillen:

- Verschil met Ipsos-peiling: 4.4%
- Verschil met peiling De Hond: 5.2%
- Verschil met oorspronkelijke Geen Stijl prognose (volgens Excel-bestanden die op hun website zijn geplaatst): 9.0%
- Verschil met door Bureau Louter gecorrigeerde prognose van Geen Stijl: 2.23%

Conclusie: met enkele eenvoudige statistische bewerkingen door Bureau Louter zijn de uitkomsten van de metingen van Geen Stijl zo sterk verbeterd dat zij zouden hebben geleid tot de beste prognose.

Per partij blijken de verschillen tussen de door Bureau Louter aangepaste prognoses en de feitelijke uitslag veelal zeer klein te zijn. Het grootste verschil bestaat voor de PVV (een verschil van 0.57 %-punten).

Uitslag Europese Verkiezingen 2014 volgens Geen Peil

Opgesteld op zaterdagochtend 24 mei, verzonden via LinkedIn op zondag 25 mei, rond 13.30 uur.

Door Peter Louter (Bureau Louter)

Bureau Louter is een ruimtelijk-economisch onderzoeksbureau.
Zie www.bureaulouter.nl.

Geen Stijl heeft veel stof doen opwaaien met de exit poll¹, waarmee zij de gevestigde orde (Ipsos en De Hond, met Peil.nl) uitdaagt. Het is een interessant en te waarderen initiatief. Positief aan de aanpak van Geen Stijl, die hun peiling gevat 'Geen Peil' noemen, is het volgende:

- De exit poll is gebaseerd op 664 duizend stemmen (!), verzameld door vrijwilligers die op stembureaus de uitslagen hebben opgevraagd (de 'NP-vrijwilligers'). Bij een geschat opkomstpercentage van 36% is dat ongeveer 14% van alle uitgebracht stemmen. Een ongekend hoog percentage.
- Het is te waarderen dat Geen Stijl de gegevens beschikbaar heeft gesteld via twee Excel-bestanden: een bestand met de totale nationale uitslag en een bestand met het aantal stemmen per partij per gemeente. Onze analyses zijn daarop gebaseerd.

Wel vragen wij ons af of de statistische verwerking van de gegevens door Geen Stijl optimaal is geweest. Mogelijk had uit dit interessante initiatief nog meer gehaald kunnen worden bij gebruik van enige statistische bewerkingen.

Geen Stijl lijkt zonder bewerking alle stemmen bij elkaar geteld te hebben. Hun peiling is echter gebaseerd op 280 gemeenten, met een oververtegenwoordiging van grotere gemeenten en een ondervertegenwoordiging van kleine gemeenten. Ook verschilt tussen de gemeenten die wel zijn meegenomen het deel van het totaal aantal stemmers dat is meegenomen in de steekproef sterk. Uit tabel 1 blijkt dat dit niet onbelangrijk is. Daarin staat het percentage stemmers volgens de Tweede Kamerverkiezingen 2012 in de 280 gemeenten die wel zijn gepeild door Geen Stijl ('In Geen Peil') en in de 135 gemeenten die niet zijn gepeild door Geen Stijl ('Niet in Geen Peil').

Tabel 1 Percentage stemmen volgens Tweede Kamerverkiezingen 2012

Partij	In Geen Peil	Niet in Geen Peil
D66	8.4%	6.0%
CDA	7.9%	11.8%
PVV	10.2%	9.5%
VVD	26.3%	28.4%
SP	9.7%	9.7%
PvdA	25.4%	21.6%
CU/SGP	3.0%	3.8%
GL	2.5%	1.5%
PvdD	2.0%	1.5%
50Plus	1.9%	1.8%
Overig	1.0%	0.8%

Partijen die veel stemmen halen in dorpen/ kleine gemeenten, zoals het CDA en CU/SGP hebben in de in Geen Peil meegenomen gemeenten duidelijk een lager percentage dan in gemeenten die

¹ Gemakshalve wordt hier de term 'exit poll' gebruikt. In feite gaat het echter om de feitelijk getelde stemmen per door Geen Stijl bezocht stembureau.

niet in Geen Peil zijn meegenomen. Voor partijen die hun stemmen vooral uit de steden/ grote gemeenten halen, zoals D66 en GroenLinks is het omgekeerde het geval.

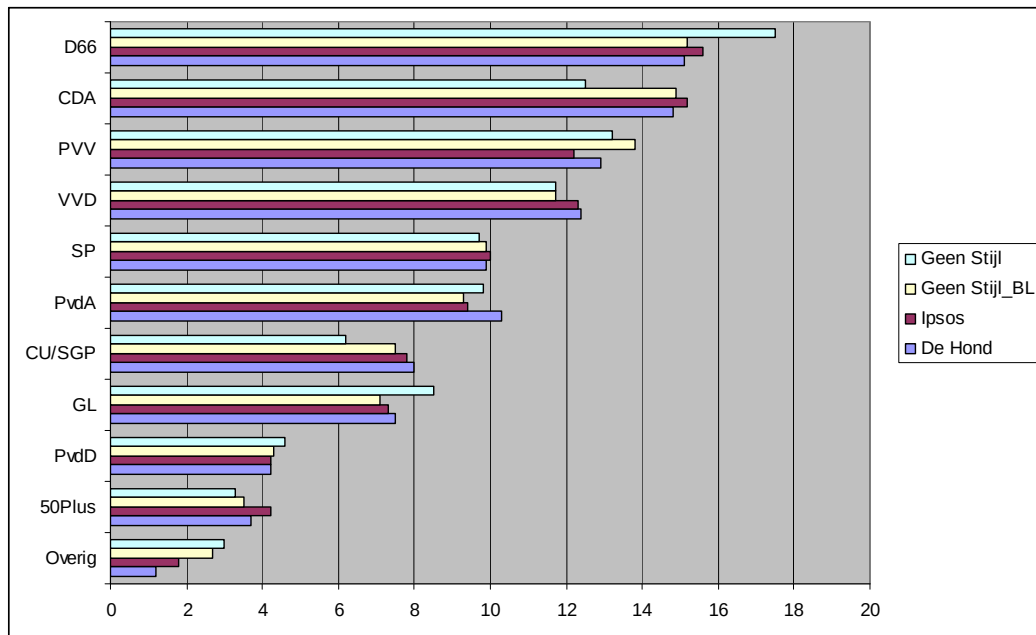
Aan de hand van de gegevens van Geen Stijl, aangevuld met extra informatie uit de Tweede Kamerverkiezingen heeft Bureau Louter een alternatieve prognose gemaakt (zie bijlage I) voor de methodiek). In feite is hier bepaald wat de uitslag van de Geen Peil exit poll zou zijn, indien zou zijn gecorrigeerd voor het feit dat een deel van de kiesgerechtigden is oververtegenwoordigd in de exit poll van Geen Peil en een ander deel juist is ondervertegenwoordigd. Deze correctie zou nog beter hebben kunnen gebeuren indien Geen Stijl ook de resultaten per stembureau waar zij gepeild hebben, bekend zou hebben gemaakt. Dan zou onder andere ook een betere correctie hebben kunnen plaatsvinden voor verschillen in opkomstpercentage.

In tabel 2 staan de uitkomsten van Peil (van Maurice De Hond), Ipsos, Geen Peil na correctie door Bureau Louter en Geen Peil.

Tabel 2 Percentage stemmers Europese Verkiezingen 2014 volgens vier peilingen

Partij	Peil (De Hond)	Ipsos	Geen Peil (correctie Bureau Louter)	Geen Peil
D66	15.1	15.6	15.2	17.5
CDA	14.8	15.2	14.9	12.5
PVV	12.9	12.2	13.8	13.2
VVD	12.4	12.3	11.7	11.7
SP	9.9	10.0	9.9	9.7
PvdA	10.3	9.4	9.3	9.8
CU/SGP	8.0	7.8	7.5	6.2
GL	7.5	7.3	7.1	8.5
PvdD	4.2	4.2	4.3	4.6
50Plus	3.7	4.2	3.5	3.3
Overig	1.2	1.8	2.7	3.0

In onderstaande figuur is dit grafisch weergegeven.

Na correctie door Bureau Louter liggen de prognoses voor D66, CDA, CU/SGP en GroenLinks veel dichterbij de prognoses van Ipsos en De Hond dan de oorspronkelijke prognoses van Geen Peil. De verwachting van Geen Stijl dat D66 de duidelijke overwinnaar is en er geen sprake is van een nek-aan-nek race tussen D66 en CDA zou dus wel eens onjuist kunnen zijn.

De door Bureau Louter gecorrigeerde prognose voor de PVV ligt nog iets verder boven de prognoses van Ipsos en De Hond dan de oorspronkelijke prognose van Geen Peil. Extra informatie op het niveau van stembureaus en het opkomstpercentage op die stembureaus zou er mogelijk toe geleid hebben dat de door Bureau Louter gecorrigeerde prognose van Geen Peil voor de PVV wat lager zou zijn uitgekomen. Dat geldt indien het inderdaad zo is dat meer dan tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 de PVV-stemmers voor de Europese verkiezingen zijn thuisgebleven. Dat het percentage stemmers op 'overige partijen' volgens Geen Peil en volgens de door Bureau Louter gecorrigeerde peiling hoger is dan volgens Ipsos en De Hond zou te maken kunnen hebben met de wijze waarop Geen Stijl de informatie heeft vergaard. Daarvoor is gebruik gemaakt van vrijwilligers die op de stembureaus de uitslagen zijn gaan 'opvragen'. Mogelijk bevonden zich daaronder relatief veel studenten, waardoor juist stembureaus waar veel studenten stemmen zijn oververtegenwoordigd in de selectie van stembureaus. Dat zou bijvoorbeeld geresulteerd kunnen hebben in een overschatting van het aantal stemmen op de PiratenPartij (die in sommige studentensteden zeer populair is). Anderzijds is denkbaar dat Ipsos, dat uitgaat van een representatieve steekproef van 44 stembureaus daarmee heeft onderschat dat op heel specifieke locaties (zoals stembureaus op universiteiten – die waarschijnlijk geen deel uitmaken van de steekproef van Ipsos) het percentage uitgebrachte stemmen op de PiratenPartij, die populair is onder studenten, bij de Europese verkiezingen hoger is geweest dan bij de TK2012. In de steekproef van 44 stembureaus van Ipsos wordt dit effect wellicht niet meegenomen.

Het verschil tussen de prognoses kan worden bepaald door de verschillen in percentages tussen de partijen te bepalen en vervolgens de absolute waarde te nemen. Een cijfervoorbeeld van deze methodiek, waarbij het verschil gelijk is aan 6.0:

Fictieve partij	% volgens Peiling 1	% volgens Peiling 2	Vershil tussen Peilingen (1 min 2)	Absoluut verschil tussen peilingen
PvdF	20.0	18.0	2.0	2.0
PvdG	20.0	19.0	1.0	1.0
PvdH	20.0	20.0	0.0	0.0
PvdI	20.0	21.0	-1.0	1.0
PvdJ	20.0	22.0	-2.0	2.0
Totaal	100.0	100.0	0.0	6.0

In tabel 3 staan de berekende verschillen in prognoses tussen de vier peilingen. Het verschil tussen Geen Peil na correctie door Bureau Louter met Ipsos en Peil (De Hond) is kleiner dan tussen Peil zonder correctie en Ipsos en Peil (De Hond).

Tabel 3 Verschil tussen peilingen

Peilingen	Vershil
Geen Peil en Geen Peil na correctie Bureau Louter	9.5
Geen Peil en Ipsos	12.2
Geen Peil en Peil (De Hond)	11.8
Geen Peil na correctie Bureau Louter en Ipsos	5.3
Geen Peil na correctie Bureau Louter en Peil (De Hond)	5.5
Ipsos en Peil (De Hond)	4.2

Tenslotte:

Op zondagavond 25 mei wordt de officiële uitslag van de Europese Verkiezingen bekend gemaakt. Uiteraard kan aan de hand daarvan worden beoordeeld welke prognose er het dichtst bijzit. Nu al merken wij op dat onze gecorrigeerde prognoses mogelijk iets te hoog zullen zijn voor de PVV en de 'Overige partijen'. Daarvoor zou meer informatie per in de exit poll van Geen Stijl meegenomen stembureau waarschijnlijk bijdragen tot een betere inschatting.

En: mocht Geen Stijl er toch dichterbij zitten dan zowel Ipsos, Peil (De Hond) en dan de door ons gecorrigeerde prognose, dan zullen wij uiteraard de eerste zijn om hen daarmee te feliciteren!

Bijlage Methodiek

De correctie door Bureau Louter van de poll van Geen Peil heeft als volgt plaatsgevonden.

Beschikbaar waren:

- Het aantal stemmen per partij volgens de getelde stemmen bij de stembureaus die door Geen Stijl zijn bezocht, in totalen per gemeente. Er zijn op deze wijze stemmen geteld in 280 gemeenten (de Geen Peil-gemeenten of 'GP-gemeenten'). In 135 kleine gemeenten zijn de stemmen niet geteld (de 'Niet Geen Peil-gemeenten' of 'NGP-gemeenten').
- De uitslagen van de Tweede Kamerverkiezingen 2012 per gemeente (de 'TK2012').

Ten eerste is gecorrigeerd voor het feit dat in de GP-gemeenten verschillen bestaan in het aandeel van het totaal aantal stemgerechtigden in een gemeente dat is gepeild. In de ene gemeente is het percentage van het aantal door Geen Stijl bezochte stembureaus in het totaal aantal stembureaus namelijk veel groter dan in de andere gemeente. Dat is gedaan door het aandeel in het totaal aantal stemmen uit de poll van Geen Peil in een gemeente te verdelen over het totaal aantal uitgebrachte stemmen in die gemeente bij de TK2012. Met kennis van de opkomstpercentages per gemeente of, liefst, per stembureau bij de Europese verkiezingen 2014 zou dit nog verder aangescherpt kunnen worden. Die gegevens zijn echter niet beschikbaar.

Ten tweede is dit aangevuld met een inschatting van het aantal stemmen per partij in de groep van 135 NGP-gemeenten. Dat is gedaan door per partij de verhouding van het percentage stemmen volgens de TK2012 in de NGP-gemeenten en het percentage volgens de TK2012 in de GP-gemeenten (zie tabel 1) te vermenigvuldigen met het percentage stemmen op de partij volgens de poll van Geen Peil. Dat percentage is herschaald tot het weer optelde tot 100% en vervolgens vermenigvuldigd met het totaal aantal uitgebrachte stemmen in de groep van 135 NGP-gemeenten bij de TK2012.

Ten derde is de schatting voor de GP-gemeenten en de NGP-gemeenten bij elkaar geteld. Daaruit kan het percentage stemmen per partij in het totaal aantal uitgebrachte stemmen worden bepaald.

Tenslotte de opmerking dat het berekende percentage stemmen nog verder aangescherpt had kunnen worden indien de resultaten per stembureau beschikbaar zouden zijn geweest. Dan had namelijk beter gecorrigeerd kunnen worden voor het feit dat er ook binnen gemeenten stembureaus zijn oververtegenwoordigd in de exit poll van Geen Stijl waar bepaalde partijen traditioneel meer stemmen halen (en andere partijen minder) dan gemiddeld in de gemeente. Ook had beter gecorrigeerd kunnen worden voor het feit dat de verschillen in opkomstpercentage tussen de TK2012 en de Europese verkiezingen 2014 bij het ene stembureau groter zullen zijn dan in het andere.